

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminea, sã, cându concedu ajutoriele. — Pretinlu: pe 1 anu 10 fl. pe ¼ 3 fl. v. a. Tieri esterno 16 fl. v. a. pe unu anu sãu 3 galbini mon. sunatõria.

Brasiovu 9 Octobru 27 Sept. 1867.

Se prenumera la postele c. r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA Transilvani'a.

Fragmente din desbaterile societãtii academice.

Precum am disu și la alte ocașii, mai multe discursuri ținute și discusiuni decurse în sinulu societãtii academice aru fi meritatu cu totu dreptulu pastrarea și impartasirea lor la publiculu celu luminatu alu natiunii. Voindu Ddieu, asemenea desbateri, pôte și mai interesante decatu cele din estimpu se voru audi și în anii urmatori; era inse bile că acestea din estimpu care se potu considera că fundamentulu celorlora viitoare, se fia fostu pastrate nu pentru gloriola membriloru respectivi, ci pentru interesulu comunu. Ci totu începutulu este greu, ẽra acesta este unulu din cele mai grele. Unele propuneru sãu amandamente motivate s'au alaturatu la protocoalele dilei; acelea se voru vedẽ atunci cându se voru publica în Bucuresci cu spesele societãtii. Noi din partene ne-amu pastratu unele dise mai memorabile, cum și unele puncte, asupra carora decursera discusiuni mai calduose.

În cateva ședintie ale comisiunii filologice au fostu multa disputa, dẽca este se se acceptẽ sãu nu, în Abedariile romanesco alfabetulu intrẽgã usitatu în Abedariile curatu latinesco. Unii cerea se intre para și Ph și W că litere. Resultatulu a fostu celu care se vede în propozițiunea facuta de dn. Cipariu, ca s'au primitu numai 25. —

Asupra aplicãrii literelor h, l, n, z au cursu dispute lungi și uneori fõrte animate. Dnii Macsimu și Carageanu voiau de ecs., că în locu de chiama se se scrie cliama și totusi se se pronuncia chiama, în locu de omenii se se scrie omenili că și în dialectulu macedoromanu, ẽra h se fia consideratu numai că necesariu pentru convente de origine straina. Cu n s'a perdutu multe ore de disputa fara resultat, pentruca cativa membrii cerea că în verbii, că remanu punu se se scrie remaniu, puniu și totusi se se pronuncia remaiu, punu. Opuzitiunea celorlalti fũ în acestu punctu atatu de constanta, în catu din acẽsta cauza vedinduse cum dilele abõra, proiectulu comisiunii se delaturã și se acceptã de base celu mai scurtu și simplificatu alu dlui Cipariu. Anume în ședinți'a din 26 Aug. v. enunçiã și dn. Cipariu: Etimologi'a se mẽrga numai pana unde sufere usulu limbei. În aceeasi ședintia dn. Eliadu recomandã cu totu adinsulu ortografi'a lui Petru Maioru, pe care inse du. Cipariu o combatũ în unele parti ale ei.

Totu atunci se intonã tare de catra alti membrii, că se nu silimu pe romani a alerga la limb'a latina, pre catu timpu etimologi'a și analogi'a limbei proprie le pôte fi de totu ajutorulu.

De alta parte se aruncã întrebarea, dẽca se cuvine că la regularea limbei romanesco se consultam cu privire la ortografiã și la forme nu numai pre ambele dialecte (dacicu și macedonẽnu), ci și pre toti provincialismii și petõte gerguile (jargon, Kaudewelsch). Responsulu fũ ca trebue, inse asiã, că nu omuva se sacrificam la cativa provincialismi și gerguri nici legile generali ale limbei și nici chiaru pronunçiarea (fonetic'a) acceptata și domnitõre la partea cea mai mare a natiunii.

În o alta ședintia se enunçiã urmatorulu adeveru comprobatu de esperinti'a tuturor școliloru la tõte popõrale: Nici o limba n'a pututu impaca toti provincialismii și tõte dialectele; nici a nõstra nu le va putẽ impaca. Unu

dialectu se cultiva, ẽra cealalte ii vinu numai intru ajutoriu.

Cu respectu la dialectulu macedoromanu se puneã întrebãri că acestea: Care este numarul macedoromanilor? Cata este literatur'a lor? Au ei numai unu dialectu în tõte provinciile dintre Adriatic'a și Negr'a. Care sunt provincialismii lor?

Societatea academica se va vedẽ constrinsa a tramite filologi corespondenti acolo la faci'a locului, precum a tramistu academi'a maghiara în Moldov'a, în Caucasu, în Tibetu și chiaru în China.

În favõrea lui H că litera romanẽsca s'au produsu vocabule, precum hamu, hatiu, hai, hei, hebeucu (dela hebes), hemesitu (dela fames), hĩdu (faedus, franc. hĩdense), holbatu, holteiu, hora, huma, hohurezu și cateva nume proprii, precum Horea, Honedõr'a, Huiedinu, Husi, care tocma se fia fostu straine, astadi nu le mai poti desradecina din limba cu nici unu modu și nici ca trebue se le desradecinezi, dẽca nu'ti vrei reulu teu, pentruca de ecs. Horea este nume istoricu, nume concrescutu cu istori'a natiunii romanesco, din care nu vei mai putea face Orea precum nici din Hora nu vei face ora, nici din hai ai, nici din hamu amu etc.

În favõrea lui Z s'au adusu între altele zama, zeru, zelu, zõla, buza, urezu (oryza), cum și mai multe nume proprii adoptate definitiv în limba, precum Zoe (femeia), Zabulon, Zevedeu, Zoroastru, zodiagu, zefiru, zenitu, apoi chiaru dupa gramati'a și principiile dlui Ci pariu, aplanezu, fixezu, determinezu, razemũ, romaniza, armoniza, urmẽza etc. etc.

Qu a fostu batutu de toti din limb'a romanẽsca afara de dn. Eliadu, s'au invoitu inse cu totii, că precum K asia și Qu se se scrie anume în numele proprii curatu straine, prin urmare Kaiserfeld se nu se scrie Caiserfeld, nici Königgrãtz Cceniggrãetiu, nici Quãcker, Quasdanovich, se nu se facea Cuaecher, Cuasdanovich.

Despre e în locu de i la dente, lente, mente, argentu, sene, mene, prende etc. etc. inca a fostu dispute mari, din cauza ca mai multi membrii nu se invoira nicidecum, pentrucă principiulu etimologizu se fia impinsu pana în latinia și pana acolo, în catu se se altereze chiaru acea parte a pronunçiãrii romanesco, care este comunã tuturor romaniloru din tõte tierile asiediate între Dunare, marea nõgra, Nistru și Tis'a. Argumentele aduse pro și contra cu acea ocașie erã fõrte interesante, majoritatea inse cumpani pentru pastrarea în asemenea casuri a pronunçiãrii de astadi, că adica se se scrie i precum se și pronuncia. Totu asia voiã majoritatea că o și u se se scrie totu cum se pronuncia în vorbele în care se schimbã o în u, de ecs. pociu, putere, pututu, jocu, jucare, jucatu, din cauza ca asemenea capritiuri parute a le limbei sunt cerute chiaru de geniulu ei, de eufonia și adesea de prosodia, apoi alte limbi sunt încarcate cu mii de ecsemple de felulu acesta; asia de ecs. în latinesco din ago nu faci nici sorii pret. perf. agi, ei egi, facio feci, nu faci, do dedi, nu dadi, ille illius, nu illeus, is ejus, nu ius etc. etc.

Mare rola au jucatu în decursulu desbateriloru ortografice despre o parte Principia dlui Cipariu, ẽra de alt'a cartea titulata Nouvelles leçons sur la science du langage. Cours professẽ a l'institution royal dela Grand-Bretagne en l' annẽe 1863. Par M. Max Mülle: professeur a l'universitẽ d'Oxford. Traduit de l'anglais. Paris 1867. Acea carte de altmintrea interesanta, era desu citata mai alesu în ședintiele din 7/19 și 9/21 Septembre în contra etimologistiloru prea riguroși. (Va urmã.)

Blasiu 8 Oct. Nu șimũ, cine previne prin diurnalele maghiare opiniunile și convictiunile clerului și poporulu nostru cu insinuarea, ca outare ar' fi doritul lor. Noi ne tememũ de insinuãri laterali, fia acele pentru cine voru fi și șimũ atata, ca v. capitulu gr. cat. alu Albei Iulie facundu cunoscuta r. guberniu vaocant'i'a scaunulu metropolitanu a rogatu pre in. acelașiu în poterea dreptulu de alegere celu are constatatu de atata timpu se determine timpul și diu'a, în cari are se se face alegerea noului archipastoriu. Dreptulu de alegere se pôte constata chiaru și de pe la anulu 1579, cu vorbele art. de lege, care suna: „Clerus valachicus e suo gremio pro Episcopo, quem voluerit, eligat per Principem confirmandum etc.“, ad. clerulu romanu se'si alẽga de episcopu din sinulu seu pe cine va vre, care va trebui se se confirme de catra principe. Dupa aceste cuvinte ale legii ar' fi se se alẽga numai unulu, ca, apoi se se și confirme. Pracs'a conservata de atati ani inca vorbeșee despre nedisputabilulu dreptu de libera alegere. Modalitatea alegerii mai de curendu erã, ca fiacare protopopu cu doi preoti lunga sene și dedeau voturile în adunarea alegeriloru și în faciã comisariulu denumitu, fara restringere, în deplina libertate, și apoi din resultatulu alegeriloru trei insi, cari capetara voturi mai multe se tramitea la Principele, care denumiea pe unulu dintre trei. Acesta se tramitea la S. Șcau de Rom'a, care 'lu acceptã, sãu 'lu reieptã, dẽca nu'lu multimea cu calitatitile ce le intũnea, în care casu se confirma altulu din Nr. ternariu, care dreptu alu Romei susta pana ali. Noi credemũ, ca r. guberniu ne va midioloci catu mai curendu acestu dreptu, care cându s'ar retrage sãu nadusi sub orce pretecestu, ar' vatama în adunculu animiloru pe totu romanulu. Asemenea s'ar vatama romanii și cu orce alta modificare arbitraria în scaunulu metropolitanu, de care e legata archidieceș'a Blasiulu că de unu stelpu, pe care odihnesce linieșca sufletesca a respectiviloru credințiosi. — Noi credemũ dar', ca locurile mai inalte nu voru denega sub nici unu pretecestu indiumatatu acestu dreptu alu conștiinței religioșe a poporulu romanu gr. cat. din Transilvani'a; și șperamũ și dela Maiestate preanal'ta generositate, ca va dovedei, ca în pretiu de aceea oș s'a facutu nemuritoriu cu redicarea episcopici Fagarasiulu la scaunulu metropolitanu, nu va concede a se desbraca acum metropoli'a de dreptulu seu anticu și cá atare. —

— Reverendis. Domnu can. Timoteu Cipariu a resositu sanetosu. Avemũ cu totii ai fi pre îndetorati pentru onõrea ce ni o a facutu cu rarele lui daruri, cu poterea spiritulu și cu destoinici'a de a ne reprezenta cu succesu și cu auctoritate insuflatõria de respectu, în epoc'a, care se inchina spiritulu. —

Abrudu 8/20 Sept. 1867.

Astadi la amiẽdi Escelenti'a Sa comisariulu regescu Em. Pẽchy, conoomitatu de numeroși Abrudeni, Buciumani și Rosieni, sosi la Detunat'a, unde parochulu I. Ciura 'lu primi cu cuventarea urmatorã în limb'a romana: Escelentia! Poporulu de aici, condusu de omagiala supunere și respectu catra aceia, cari reprezenta prenal'ta persõna a Maiestatei Imperatesco vine a ve bineventa prin mene. Deci ve gratulamũ fericit'a venire în Muntii apuseni, ca-ci ne aflamũ fortunati a saluta pre Escelenti'a Võstra sanetosã în mediuloculu nostru. Escelentia! Romanii din acești muntii că și cei din provincia de multu insetẽza de egala îndreptãtire cu privire la nationalitatea, limb'a și confesiunile lor; — ei dorescu usurare de greutãtile, dorerile și suferintiile trecutulu și ale presintelui, prin urmare ei se simțiescu în-

dreptatiti a astepta cu stăruință: că frumoșele promisiuni făcute în atare privință de către cei ce conduc naționalismul și croșescu sortile popoarelor, se se intrupéze.

Dreptu acea mi liău volia a roga pre Escelenti'a Vóstra că comisiariulu regescu: se ve îndurati a elucra la locurile concernente egal'a îndreptatire și usurare conformu acelu nobilu cuventu, ce Escelentia Vóstra la-ti rostitu odinóra: cumca „veti implini dorintiele romanilor, în catu ve voru remané multiamitori“, — și intru adevéru romanii preste totu pentru atare generositate — ve voru fi pururé multiamitori, — densii ve voru binecuvénta stralucitulu nune în eternu, redicandu-ve în animile lor monumente de multiamita mai duraveru de catu bronzulu.

Escelentia! Ddieu ve conduca si mai încolo în pace și cu sanetate, ajutorandu-ve intru tóte a ve ajunge scopulu calatoriei și implini important'a misiune.

Ve multiamimu pentruca v'ati ostenitu a visita și muntii nostri spre a ve informa în persóna și a ve convinge despre starea vitrega a locuitorilor munteni, și apoi conformu atarei informatiuni și convingeri ale esopera îndestulare justeloru postulate ale acelorasi.

În fine: recomandandu-ne buneloru simțiminte de patronu, ve poftimu din profundulu animeloru nóstre: că prevedinti'a cea prénalta pre Escelenti'a Vóstra la multi ani cu îndestulare se ve traisca!!!

La care Escelenti'a Sa respunse maghiarése cam asia: Multiamescu munteloru pentru bun'a primire, și i — asecurezu: cumca dorintiele tuturor conciviloru de sub regimulu maghiaru fara osebire de nationalitate și intelligiune li se voru implini, numai densii se siba încredere în regimu; — deci provocu și pre romanii munteni la atare încredere și la conlucrare cu poteri unite la clădirea noului edificiu constituționalu cu atatu mai vertosu, cu catu ca ambele patrie actu unite fiindu ii — chiama la atare conlucrare. — Se traisca munteni!

Dupa acea Escelenti'a Sa cercetă cu deamănuntulu Detunat'a aceea marétia, templ'a naturei și urmă prandiulu, sub carele se redicara toaste felicitate, intonandu band'a musioale din Abrudu, și puscaturi nenumerate. — Dupa prandiu Escelenti'a Sa a plecatu către Rosi'a la Cetate, unde de către metalurgi fú primitu într'unu modu surprindetoriu, de acolo apoi în murgitu de séra a dăscălecatu la Abrudu, unde asemenea a avutu primire pompósa, éra dela Abrudu în 9/21 s'a reintorsu către Clusiu.

Angerulu pacii pre Escelenti'a Sa 'lu conduca pretutindenea se și o — ajute: că important'a misiune — și sei o póta implini spre multiamirea tuturu: u nationalitatiloru! — A. T.

UNGARIA. Pest'a. A 3-a ședință ținută în 2 Oct. încă a ținutu numai 1/2 óra; în ea s'a făcutu cunoscutu rezultatulu alegerii comisiunii pentru împrumutulu de 40 milioane cu titulu pentru drumulu de feru. Una opusatiune făcú Madarász, pentruca numerulu deputatiloru nu se află pe de diumătate și totusi în ședință de eri otarise alegerea comisiunii, calcându ordinea dietala. Cu tóte acestea legislatoriiloru nostri primira tóte de bune cu cuventu, ca de ce nu s'a reclamatu eri, cându s'a făcutu deciziunea. Cu astfelu de apucatura se face de prisosu ordinea dietala, déca nu are putere ori cându asupra calcatoriloru ei. În fine s'a însărcinatu șeful min. că se aduca gratularia casei la știință Mai Sale pentru diu'a numelui.

Cas'a de susu totu în obiectulu acor't'a decise a se face asemenea. —

În „Budapesti Közlöny“, diurnalulu oficialu în adevéru a și esitu la lumina unu emisu alu min. de justiți'a, care pe 31 Dec. desfintiază curtea de casatiune din Clusiu și ordina, ca dela 1a Ian. 1868 se va contopi în tabl'a r. septemvirala dela Pest'a. Pana un'a alt'a inse cu privire la legile și relatiunile de dreptu alu Ardélului, cari se abatu, în corporatiunea aceea va esercé suprem'a jurisdicțiune pentru Ardélu unu despartimentu deosebitu. Emisulu e din 1a Octobrie 1867, ministrulu, cu concederea prénalta l'a emisu. Póte ca pana a nu decide corón'a asupra uniunii Ardélului cu Ungari'a, care si-a rezervat'o siesi oficialuminte înaintea întregi Europe, dispusatiunea acor't'a va avé valórea numai anticipativa. În adevéru trebuie se marturisimu, ca ne aflam într'o confusiune curi-

ósa mai multu de susu în diosu decatu de diosu în susu. Noi basati pe cuvintele regesoi, cari nu e iertatu a-le compromite séu a-le neconsiderá, eramu de opiniune, ca dispozițiuni fusionistice pentru Transilvani'a pana atunci nu se voru puté luá si luate nu voru avé valóre pana cându nu se va decide mai antaiu sans'a uniunii, pentru ca de fusiune neoi prin minte nu ne trecea. Acumu vedemu, ca lucrurile s'au întorsu anapoda și pe dosu, pentruca uniunea se predica, ca e făcuta, fusiunea se constatéza prin asemenea rescripte și emise ministeriali înainte de ce ar' fi și venitu în dieta caus'a uniunii. Óre cum se o numimu acor't'a? Ocroare? ori reocroare? actiune séu reactiune? confusiune? ori sic volo, sic jubeo, stat próratione voluntas! ca-ci pe bas'a rescripteloru subscrise de același rege și imperatu, d. e. rescriptulu pentru alegerile din Ardélu la diet'a din Pest'a care încă nu s'au desfintiate — și pana sustau, nu se potu calca, asia pe bazea rescripteloru conchiamarei dietei înainte de tóte trebuia se se ié înainte operatulu comisiunii făcutu în întelegeru cu ministrulu în pertractare dietala, apoi dupace s'ar' satisfice intereseloru și pretensiuniloru nationali și confesionali érá se urmeze deciziuni asupra uniunii ori neuniunii, inse asia neci mai scimu, cum sta lucrulu. Ne aflam dara siliti și prédeoblegati a ne ținé numai de programulu dechiaratu și în diet'a dela Clusiu și sanționatu și de Înaltimea S'a imperatulu și regele, ad. de Ddieu și dreptulu nostru din 26 Oct. 1863.

CROATIA. Zagrabia 30. Sept. Unu telegramu dela Ilok ni reportéza, cumca nationalii slavoni s'au adunatu într'o conferință la Erdvic și rezultatulu conferinței li-a fostu acor't'a: „deciziunile dietei regatului triumtu remanu și pentru mai încolo de programa natiunii serbo-croate în regatulu triumtu. Prin urmare nationalii croato-slavoni se ținú de deciziunile dietei din urma cu tóte ca diet'a s'a disolvatu. „Zukunft“ adauge la acestu telegramu, ca pe cei constanti îi ajuta fortuna.

Altu telegramu dela Zagrabia totu din 30 Sept. anuncia, ca unu emisu esitu dela presiđiulu cancelariei de curte croato-slavóne demanda instantane'a demisiune a tuturor profesoriloru și directoriloru dela gimnasiale de acolo și dela scólele reali, cari suntu notati în simțulu nationalu. În Zagrabia se demisionara 6 inși, între cari și renumitulu directoru alu scólei reale Torbar.

Cardinalulu Haulik, dupa primirea unu biletu de mana, emise o circularu la clerulu de miru, care 'lu monitéza cu serioșitate: se se abata dela cree opunere în contra sistemului dualisticu alu regimului, ferinduse de orice agitatiuni panslavistice, ca altfelu voru cadé supu asprimea legii, în contra careia nici potestatea episcopésca n'ajunge nemicu.

Cancelari'a de curte croata se disólve în decursulu lunei lui Oct. —

Altu telegramu dela Bucovár din 3 Oct. în „Zkft.“ anuncia, ca mai multe comunitati slavóne se alatura la decidera conferinței nationaliloru din Erdovic: cumca natiunea serbo-croata a regatului triumtu se ținú cu taria de conclusele dietei celei din urma disolvate.

Serbatórea din 26 séu vinerea mare suplini în anul trecutú dovad'a simțiminteloru de aderință și credință în sanțiunea suveranului, în care se radima cu taria toti cei ce credu, ca convingerile generali ale unei natiuni nu se potu ignorá nici parasi fara equivalentu întocma, déca se dau pe facia ca ecsista într'adeveru. —

Totu „Zkft.“ scrie, ca din Pest'a se reportéza, cumca metropoli'a gr. catolica din Blasiu viéu se o desfintieze și se motiveza acor't'a desfintiare cu propasirea repositatulu metropolitu Siulatiu, care si-a folositu pusețiunea sa în modu politicu. Asta mesura, cându s'ar' și încercá, nu si-ar' ajunge scopulu neci odata, pentruca romanii au devenitu la atar'a maturitate politica, încatu epii și metropolitii lorú numai împinsi de poporu s'au luptatu, se lupta și se voru lupta pentru dreptulu nationalu-politicu. Érá cându ei ar' fi contrari simțimintelulu și credinței politice a poporului, nu credem ca li-ar' jurá nimene în cuventu. Metropolitulu Siulatiu a respectatu opiniunea poporului și cu aceea n'a însăelatú nici pe natiune nici pe regimu. Dar' apoi epii și preotii besericiloru nóstre trebuie se fia atatu de nationali, pre catu pretinde aperiarea interesului nationalu alu turmei lorú, cându se ataca. Prin urmare îndesiertu s'ar' încercá si la o mesura cá acor-

st'a, ca romanii fara dreptu nationalu politicu nu voru fi multiamiti nici odata și altu equivalentu cu orice concedere séu înfricare de desfintiare nu'i pote odihni. Acéste nu suntu mofturi, ci suntu simțiminte venerabile și respectabile într'o natiune, fara a carei imputerire nationala natiunea maghiara încă si periclitéza viitriculu, seria serio tractanda. —

Emisulu min. de fin. ung. care reguléza cestiunea limbii deregatoriiloru finantiale din Croati'a și Slavoni'a, se publica în „Pester Lloyd“ în cuprinsulu urmatoriu: „Privitoriu la limb'a oficiala are valóre principiulu, ca în teritoriulu, ce se ținú de cerculu de activitate alu directiunii fin. croato-slavóne are a se întrebuintia limb'a croata cá limb'a — asia numita — oficiala pe o atu e posibilu“ Oficialii finantiaru cari posedu cunoscință a acestei limbi, se începá îndata a se servi de limb'a acor't'a afara de unele casuri escepte prin trécatu; și cei ce nu știu croatiese, speréza ministrulu ca voru invetiá. În comericiulu oficialu cu deregatoriile politice și de justițiu au oficialii a se servi numai de limb'a croata, érá pentru evitarea unoru confusiuni și împedecari ale servitiului trebuie se se întrebuintieze limb'a germana pana cându împregiarile voru concede si în casurile aceaste vreo modificatiune; asia: 1) Servitiulu internu de causa și controla precumu și tóte protócolele oficiale, diurnalele, prenotarile și acterterile periodice și alte consemnari în limb'a germana. 2) Manipulatiunea de vama în totu cuprinsulu ei întrebuintanduse blanchetele și tipariturile totu cele de pana acum. 3) Tóte agendele catastrale cá și pana acum. Érá Specificarile fapteloru și temeiturile sentințeloru în procedurile penale: vamele, la directiunea fin. a țerei, suscrierea sentințeloru și resolutiuniloru despre recurse și petitiuni de gratia, se se faca în limba croata. 5) Corespondinți'a în comericiulu oficialu cu regimentele de granitiu c. r. croato-slavóne și cu comunitatile militare afara de casurile strinsu militare se se póte numai croatiesece. 6) Cu deregatoriile și oficiale din Ungari'a și cele dincolo de Leita nemtiesce. Acésta e dictatu pentru finanti'a croata. —

AUSTRIA INFER. Viena. Ședințele sen. imp. se continu. La ordinea dilei sta totu reportulu comisiunii pentru legea penală. Merita a se ști, ca la propunerea lui Pratobera se primi cá în locu de ferale la mani și petióre se se puna pedéps'a de o di de postu pe septemana.

În Viena se ținú tocma acum o adunare de episcopi r. catolici și în 1a Oct. se ținú la Eminență s'a cardinalulu Rauscher o dinea, la care luara parte toti episcopii invitati Afara de eppulu din Königgrätz, Cracovi'a și Gratz, se afla toti ceilalti din provinciile slavo-germane, ma și archi episcopulu din Boroslavia (Breslau Prusia) fiindu ca are jurisdicțiune în Silesi'a austriaca. Celu mai ténérú dintre episcopi duce oficiulu de notariu. Obiectulu va fi concordatulu, caus'a papei și a autonomiei besericesci.

Celu de anteiu actu alu celor 25 eppi adunati fú una adresa, care s'a și asternutu imperatului, în care se motiveza originea istorica și necesitatea concordatului, respingunduse tóte acușele legislatiunii austriace redicate cu cuventu, ca catolicii ar' fi netoleranti faoia cu necatolicii. În acor't'a adresa se refrangú și parerile partiteloru, cari combatu casatori'a și scóla, cá ținé tótre de beserica, și punu tóta caus'a cu cea mai deplina încredere sub scutulu imperatului. Adres'a s'a publicatu prin diurnale în tóta marea sa estindere. —

— Din Albia: „Casulu din Bobota ni-lu ilustréza o lunga corespondință ce primimu de acolo. Nu o potemu produce pentru ca parte e pré lunga parte de interesu mai numai comunale. Vedemu în ea ca dreptulu orasmaritulu și încă unele posesiuni au fostu ale besericii din locu, dar' o clica comunala a trasu tóte folóșele în partea s'a și daca cumva preotii au cutezatu a se plange la autoritate politica ori besericéseca, atunci clic'a puneá intrigele în lucrare și bietii preotii sciti ce patiau? éca ce: în 1814 pároculu Simeone Popu s'a lipsitu de preotia pentru totudeun'a, în 1830 Ioane Orosz fu suspinsu din funcțiuni, în 1840 Inatu Ipianu a meritú despretotitu. Acestea le-au veditu domni de pamentu și încă din 1748 au procesu contra Boboteniloru, bagu de séma orediendu ca voru triumfá cându comun'a se va certá. Preotulu deacumu a încă are procesu, investigatiuni se facu, despre cari nu ne potemu pronunčiá ca sub iudice lis est. Cetitorii voru întrebá ca ce face vanerabilulu consistoriu din Gherla în asemenea cauza, cá se

soutésca averea besericeii și pe preot, ca și comun'a se vede apriată suspicioasă de ora-ce neei cu unu preot nu s'a multiamitu? Consistoriulu inca e la investigatiune. E' adevratu ca preotii suferu multe dia diferite parti, éra sinodele nu mai sosesou cá se li reguleze trebile si delature necesurile. S'ar insielá acei domni episcopi din diecesele romane, cari ar' orde ca absolutismulu loru are destula intieptiune și energia cá se inlocuiesca sinodalitatea besericeii romane. Toti progreséza, cunoșcemu epistol'a lui Eötvös catra primatele Ungariei și respunsulu acestuia care vre se introduca sinodalitatea și in beserica romano-catolica. Chiar' si in Turci'a, Sultanulu a chiamatu pre Fazil Mustafa din esilu, negociéza cu elu se primésca guvernulu și se introduca reformele constitutionali, candu apoi volnici'a basilorū va desparé cu totul, va trece la tradițiune. Astfelu in totu orientulu Europei, neei unu statu séu institutiune nu va mai remané in absolutismu de catu numai unele din besericele romane."

Noi nu mai avem de a adauge la cele reflectate de Albina, decatu ca se astépta fórte, cá caus'a buna se se si apere bine de catra competentii. — R.

Discursulu

D. A. Papiu Harianu,

rostitu la redeschiderea curtei de casatiune și justitia.

(Inchiazare.)

2. „Modulu urmaririi. Modulu urmaririi civile a funcționarilor administrativi oata a fi regulatu astfelu incatu, de o parte, interesele cetățianilor se fia asicurate, dara de alta parte, pozițiunea și autoritatea necesaria a funcționarilor inoa se fia garantate contra pasiunilor, contra nesciintei și simplitatei particularilor, cari adeseori in esacta indeplinire a legii, ar' puté se nu véda decatu vatamarea intereselor lorū private. Unu funcționarulu administrativu prin chiaru natur'a funcției sale póte se causeze nemultiamiri, se atinga interese private, cu unu ouventu se'si faca inamicii; lasatu la discretiunea particularilor, adeseori chiaru indeplinirea datoriei ar' dá ocașiune pasiunii și nesciintei de a-i intentá o multime de actiuni neintemeiate. Urmarea firésca a unei asemenea stari de lucruri ar' fi sdruncinarea a tota autoritatea administratiunii publice; pozițiunea funcționarilor ar' deveni nesuferita; multi din ei spre a nu se espune la urmariri, fia chiaru neintemeiate dara neincetate, adeseori s'ar abtinené dela mesurile administrative cele mai folositoare.

„Trebuie garantia contra acestorū inconveniente.

„Aceste garantii, in faci'a constitutiunii și legilorū nóstre nu potū fi altele, decatu totu cam acelea cari leginitorulu le-a luatū pentru urmarirea civila a judecatorilor. Acestea sunt: 1. Nu tribunalulu de prim'a instantia, ci curtea de apelu séu curtea de casatiune, se pronuncia asupra actiunii recursoria civile. 2. Curtea inainte de tóte se pronuncia asupra admisibilitatei actiunii, si numai in casu candu actiunea se declara admisibile, se intre in fondulu cestiunii. 3. Actiunea declaranduse neadmisibila, urmaritoriulu se condamna la amenda. 4. Numai dupaca se declara admisibilitatea actiunii, se cíteza judecatorulu. 5. Déca dupa infacisire, urmarirea se gasesce nefundata, partea urmaritóre se condamna la amenda și la daune de interes. Nu e neei o ratiune, juridica au politica, pentru cá garantiile luate cu atat'a intieptiune pentru membrii partii judecatoréscei, se nu se ia si pentru agentii puterei esecutive dupa ce autorisatiunea prélabila si jurisdictiunea administrativa a consiliulu de statu a cadutū. Asemene garantii cu atatu sunt mai indispensabile pentru funcționarii administrativi, ca ei astadi, agenti ai puterei esecutive, sunt, si cu dreptu ouventu, supusi jurisdictiunii escluse a puterei judecatoréscei.

II. Responsabilitatea judecatorilor.

„Vorbiiu mai multu despre responsabilitatea funcționarilor administrativi, din cauza ca ne lipsesce inca o lege speciale.

„Responsabilitatea judecatorilor numai catu o voiu atinge; ea este atatu de olaru și atatu de bine regulata prin legile nóstre.

„Responsabilitatea criminala. Dupa procedur'a criminala (art. 491 etc.), judecatorii, cá si ceilalti funcționari, pentru crime si

delicte comise afara din funcțiune, se urmărescu și se judeca conformu legii comune, incunoscintanduse simplu ministriulu justitiei.

„Incatu pentru crime si delicte comise in esecutiulu funcțiunii, judecatorii se urmărescu și se judeca de curtile de apelu séu de curtea de casatiune, dupa distinctiunile ce face legea; si dupa unu modu de procedura stabilitu astfelu, incatu nici delictulu se nu remana nepepsitu dara nici autoritatea séu chiaru inocentia judecatorulu, espusa séu compromisa.

„Responsabilitatea civila. De asemenea, procedura civila (art. 305 sec.) reguléza in speciale responsabilitatea și urmarirea civile a judecatorulu. Ea arata atatu casurile oata si modulu acestei urmariri. Principiulu fundamentale este totu art. 998 și urmatorii din codicele civile, asia inse ca judecatoriulu, afara de casurile anume determinate prin lege, nu póte fi urmaritu pentru o simpla eróre de dreptu, déca nu e comisa din fraudu séu doli, séu déca nu constituie acea culpa grava și nescuzabile, quae dolo aequiparatur. Déca culp'a e atatu de grava, in catu se se asemene cu dolulu, acést'a e o cestiune de apretiare a judecatorulu, o cestiune de faptu.

„Responsabilitatea disciplinaria. Nu mai pucinu intieptiesce și bine a regulatu leginitorulu nostru (legea organ. judecatorésca) și responsabilitatea disciplinaria a judecatorilor.

„Aceste trei capete de legi de abia mai lasa ceva de doritu spre a puté avea o magistratura démna de acestu nume.

„Atatu avemu se dicu astadi despre responsabilitatea funcționarilor administrativi și judiciari.

„Inainte de a terminá oata se marturisim unu faptu, ca responsabilitatea funcționarilor, chiaru și a celorū judecatoréscei, pe langa tóte bunele legi de urmarire ce avemu in privirea acestorū din urma, lasa inca multu de doritu in Romani'a.

„Cauzele reului sunt multe, noi nu vomu atinge decatu acele ce ni se paru mai prinicipale.

„Nu lipsesce o buna lege de admisibilitate, credemu ca e neaperatu a se introduce cu o óra mai nainte esamenenele de admisibilitate in funcțiunile judecatoréscei. Concursulu și esamenelorū avemu de a multiamí escelent'a grefa ce face ornamentulu acestei curti. Corpulu advocatilorū romani dejá numera in sinulu seu atati jurisconsulti destinski, si cine ar' puté contesta folósele unor esamene serióse pentru cei fara diplome. Aceea ce s'a gasitu bunu si folositoru pentru grefe, e indispensabilu pentru magistrati. Ministrulu, dupa o asemene lege de admisibilitate, n'ar numí in funcțiuni judecatoréscei decatu ómeni cari ar' fi sustienutu prob'a juridica inaintea comisiunii permanente și neatarnate. Cu chipulu acest'a, ar' nainta sciintia s'ar incuragiá scólele de dreptu si ar' cresce numerulu juristilorū și ar' scadá glót'a postulantiilorū, numai astfelu magistratur'a ar' ajunge démna de acestu nume, démna de inorederea și stim'a cetățienilorū. Principiulu de inamovibilitate, inserisu in legi, dara inoa neaplicatu preste totu, numai in acestu chipu n'ar mai inspira nimeni nici o temere, din contra, lumea ar' vedé atunci in neamovibilitatea judecatorilorū un'a din garantiile cele mai tari ale independintei justitiei. Dreptulu de numire a judecatorilorū neamovibili ar' puté fi temperatu, cá in Belgi'a, prin prezentarea unei liste de candidati din partea consiliilorū judetiene, candidati cari nu ar' puté fi luati decatu din numerulu celorū declarati admisibili conformu legii.

„Astfelu, legea de admisibilitate ne-ar' dá judecatori capabili, legea de neamovibilitate ar' garantá independintia, éra responsabilitatea ar' asigurá moralitatea justitiei. Atunci fiacare ar' tiené cu taria la dreptulu seu, dator'ia si ar' implini-o cu scumpetate, atunci responsabilitatea nu ar' mai fi o litera mórtá, ci ar' fi sanctiunea reala și neevitabila a datoriei.

„Dreptu, datorie și respundere, mari, minunate cuvinte, tu treime mantuitóre a terei, basa unica a justitiei, e timpulu se ajungi, cauta se ajungi unu factu, unu adeveru neperitoriu in Romani'a, dá, se nu avemu indoiéla, justitia va fi un'a din gloriele principali ale domniei lui Carolu I."

D. presedinte, a respunsu la discursulu dlui procurorū generalu, in terminii urmatori:

„Domnule procurorū generalu!

„Cunoșceti ca in toti anii la redeschiderea sedintielorū curtei dupa vacantii, in urm'a dis-

cursiulu de reintrare ce se pronuncia de on. ministeriu publicu cu ocașiunea acestei solemnitati, urméza cá respunsu și unu discursu din partea dlui prima presedinte, in conformitatea art. 82 din legea organica a acestei curti; acést'a precum ve aduceti aminte s'a observatu cu esactitate in anii trecuti; de asta data inse, pentru prim'a óra, o declaru cu parere de reu, se va derogá la acésta regula din cauza, ca discursulu dvóstre fiindu'mi comunicatu numai la 12 ale curentei sér'a, mi a lipsitu chiaru timpulu materialu pentru studiulu unei materii atatu de serióse.

„Astfelu dara in lips'a atatu a dlui prima presedinte catu și a dlorū presedinti de sectiuni fiindu chiamatu de dreptu cá membru mai vechiu alu acestui inaltu corpu la onórea de a ocupá iatr'unu modu fórte provisoriu și cu totul momentanu fotoliulu presedintiaru, me voiu marginí in pucine cuvinte a ve multiamí, domnule procurorū generalu, in numele curtei, pentru savantulu discursu pre care l'amu ascultatū cu totii cu o vira satisfacere și care se va conservá in archivele curtei; felicitanduve mai vertosu pentru alegerea unei materii atatu de importante și de unu interesu publicu necontestatu, pre care a'ti scóitu a o tractá cu atat'a elocuentia și eruditune, și care, nu me indoiescu, va face obiectulu unei serióse preocupari a camerei nóstre legislative viitoare. Astfelu voiu terminá, domnilorū, declarandu deschise sedintiele curtei pre urmatoriulu anu judiciariu 1867 —1868."

Sedinti'a s'a inchisu la 1¼ óra dupa amiédi și d. presedinte a declaratū ses. anulu judiciariu 1867 și 1868 deschisa. —

Cronica esterna.

Despre afer'a Garibaldiana și despre starea lucrurilor in Itali'a domnesce o contradicere și o confusitiune, care presupune, ca lucrurile stau astfelu de cum se strecura prin diurnale. Positivu se scie atat'a, ca lui Garibaldi i-a succesu a fugí din Caprer'a și a ajunge pana la Livorno, unde inse fú prinsu de catra deregatorii și straportatu érași la Caprer'a, unde se vighiaza de 4 corabii. Intr'aceea se scie, ca cete de insurgenti orucescu provinci'a papala Viterbo și ca si Garibaldiani ar' fi intratu preste granitia pe teritoriulu papalu, ér' organele oficiale din Florenti'a demintu acésta scire, pretin-diendu, ca numai unu numeru micu fara arme a trecutū preste granitia. Cu tóte acestea si-tuatiunea e incordata, fiinduca se scie chiaru din Rom'a din 2 Oct., cumca 4 bande de Garibaldiani au trecutū graniti'a și au luatū parte destula de tare. Departarea Papii la Civita Vechia se deminte. —

Min. d. esterne Rattazzi a pretinsu dela Franci'a, care si adunase trupe la Toulonu, cá in casu periculosu se alerge spre aperearea Papei, cá se si retraga trupele de acolo si cerú reviziunea conventiunii de Sept. din cauza, ca astfelu puatiunea lui e critica. Inse cu medilóce morale séu diplomatice caus'a Romei nu se va puté deslegá, apoi cu greu se va resolta si Napoleonu la vreo infrenare a Italiei, candu ar' urgita resolvarea causei Romii prin modificarea conventiunii. — Una crize mare se insinua si pe orisonulu aliantilorū, déca Itali'a vine in incordare cu Franci'a. —

Scirile mai próspete anuncio, cumca insurgenti au ocupatu mai multe localitati mici in statulu papalu si ca amenintia o insurectiune si in Rom'a. Regimulu Italiei a concentratu preste 50.000 trupe la granitiile papale si nepetendu domoli foculu armat'a papei, care invinse pe insurgenti in vreo cateva locuri, va pasi preste granitia si apoi cine scie, déca va mai repasi fara sila din partea Franciei séu fara escarea vreunui resbelu europénu. Arestari pana acum, s'au facutu cu sutele si inca totu nu mai inoetéza. Guvernulu italianu a acordatu liferarea de 300.000 pasci cu acu pentruca pórtá frica, ca-i va cresce foculu preste capu, de aceea Itali'a face presiune la Napoleonu pentru schimbarea conventiunii din Sept. Solulu Italiei Nigra s'a si dusu la Biaritz la imperatulu.

FRANCI'A. Una brosiura nóua, care des-fasiura tóte avantajiele unei campane preste érna, face mare impresiune si cu tóte ca demintinduse auctorele voru ai slabi predicerea, totusi lasa unu crediementu dupa sene, ca crisa unui resbelu nu e departe, care va intruní apusulu cu orientulu.

„Monitorul“ Franciei scrie, ca în Româna până acum nu s'a ivit nici o nemulțumire și ca trupele papei s'au arătat rezolute a și implini detori'a cându sosiea bandele revoluționario. Scirile private sosite din Itali'a descoperu, ca în Florenți'a se arestara preste 500 persoane și arestarile inca totu nu mai încetăza și barbatii ce vorbescu pentru astempera capeta siguri și li se respunde cu pistole încatu a cursu sange chiaru și în Genua, unde o proclamațiune a prefectului pentru linisce din 26 produse efectul contrariu, fiinduca supu conducerea lui Cantios, ginerele lui Garibaldi, se facu o tavatura infriocosiata impuscanduse în cei ce predică pacea, până cându militi'a și gendarmii începura a da în carne la resistenti. Pretutindenea se facu arestari. Ei! dar' o națiune intréga nu se pôte domoli cu arestari. —

Bibliografia. Cestiunea prinsorilor.

Ne place a crede, cumca cititorii Gazetei nu voru fi uitatu impartasirile năstre facute în an. trecut despre starea prinsorilor și a temniteloru, precum și ca noi pe aceleasi le-amu reproducu după unu ciclu de articuli publicati de dn. Emilu Tauffer în „Kol. Közlöny“.

Déca mai este vreunu criteriu, după care calatori luminatu se pôte dejudeca starea nu de cultura. ci de barbaria, în care inca totu mai órbeca popórale acestoru tieri, apoi acelasi se pôte gasi de siguru în locurile de prinsóre. Cu atatu mai virtosu credemu și noi, ca ne implinimu din nou o datorinti'a sacra catra umanitate și catra patria, déca vomu reflecta nu numai pe conationalii, ci și pre toti compatriotii nostrii fara distinctiune la unu altu productul literariu inspiratu de cele mai nobile simtiente patriotice. Acelasi este cartea dloru Augustinu Pulszky și Emilu Tauffer titulata: „Cestiunea închisorilor, trecutul, teori'a și starea de facia a ei“. Acea cartea castigase în anul trecut primulu premiu alu academiei maghiare, éra estimpu se tipari în Peste și este luata din mana în mana de catra toti aceia carii știu, ca chiaru valórea politica a unui poporu este judecata după gradulu în care elu adópta séu respinge institutiuni umanitare. În acésta privinti'a chiaru absolutismulu celu de diece ani a rusinatu pe acelu constitutionalism, cu care multoru ómeni le place a se inganfa. Absolutismulu incái aratase bun'a vointi'a de a reforma temnitiele, a le tiené mai curate ei — a face din ele cate o scóla de coregere morala din ocea ce fusesera scóle de crime. Intrebatii chiaru pe functionarii cati au sierbitu sub ambele sisteme, o soimu înse óu totii, ca temnitiele dela 1861 au reoadiatu în spurcatiunile de mai nainte. Auctorii susu citatei carti se ocupa de mai multi ani cu studiulu cestiunii prinsorilor; ei o au cercetat atatu în teoria catu și în practica mai anteu în tieri straine au visitatu apoi prinsorile din Ungari'a și Transilvani'a, pe unde înse au întempinatu fórté pucine reforme, cu atatu mai multa coruptiune morala, calamitate și avilire física. Auctorii au purcesu și mai departe, pentruca vedindu cumca diaristi'e a din patria ia acésta cestiune umanitaria cu destula nepasare, au începutu ei insii a publica în anii din urma o suma de articuli în cestiunea prinsorilor, folosindu spre acestu scopu colónele dela vreo cinci foi periodice maghiare. Celu care cunósce din experienti'a pe publicurile cititóre din aceste tieri, isi va face curendu o idea despre gradulu în care anume dnii Pulszky și Tauffer se voru fi apropietu catra scopulu loru. Pe la noi ideile cele mai salutarie trebuie se fia repetite de diece mii de ori, pentrucă se strabata la o miie de urechi. În catu pentru diarie, apoi scimu ca articuli cei mai bine scrisi, cei mai seriosi, cei mai departe petrunderi séu nu sunt cititi nicidécum, séu ca se citescu numai cá se viie ómeniloru somnulu mai curendu, éra apoi cum s'au cititu asia au și fostu uitati. Éca pentruce aucto-

torii isi adunara ideile și opiniunile loru despre sistemele de prinsori într'o carte, care a meritatu a fi premiata de loculu anteu. Acum nu numai ómenii de specialitate, precum judecatorii, advocatii, membrii corpurilor legislative, politicianii și a., ci și oricare altu compatriotu luminatu pôte avé naintea sa o icóna bine ilustrata atatu despre sistemele din alte tieri, catu și despre nesistemele din tierile năstre.

De ar' sta în puterea năstra, o asemenea carte umanitaria ar' trebui se se traduca și în romanesce. În totu casulu presupunemu, ca cei carii cunósca limb'a maghiara nu voru lipsi a'și castiga cartea despre care vorbimu. În asemenea casuri au se amutiésca oricare alte interese și pareri particulare; aici vorbesce umanitate a și toti mai nainte de tóte ne-amu nascutu ómeni și trebuie se fimu și se remanemu ómeni. De ar' suferi numai un ulu nevinovatu între o miie vinovati, vocea umanitatii trebuie se se naltia și se céra scaparea celui asupritu. Cautati înse din tienutu în tienutu, cati zacu în temnitia cu lunile și cu anulul întregu în prinsóre numai preventiva, dictata din prepusu de vina. Într'unu tardiu, fórté tardiu le ese sententi'a ca ei au fostu — nevinovati. Înse și cei condamnati cu totu dreptulu la pedepsa meritata, adica la perderea libertatii sale personale cum sunt tractati, nutriti și pregatiti pentru societate? Mergeti și vedeti însive, séu incái cititi și ve convingeti.

Cartea dloru Pulszky și Tauffer se imparte în XII capete și unu adausu. Dandunise timpu și spatiu în acésta fóia, nu vomu lipsi ai face o scurta recensiere. Deocamdata vomu reproduce din ea statistic'a criminala. G. B.

Literatura. „Conradu“, o poema de d. Dimitrie Bolintineanu, a esitu în vr'o 4 canturi la lumina. O maturitate politico-poetica se vede infaciosiata în acestu opu, din care noi publicamu numai urmatóarele:

Conradu primesce soire funesta despre tíera;
Armatele streine în sinulu ei intrara
Si nici unu sufletu liberu nu s'a fostu redicatu
Si nici unu bratiu sub arme în lupta n'a intratu
„Asia déru perdi acum celu mai din urma visu
De viatia, de marire, o calatoru proscrisu!
Acea figura santa ce-amu adoratu în lume
A patrii Romane, n'a fostu decatu unu nume?
De catu efectulu unei imaginatiuni.
Nebun? de oatu dorulu a unei inimi juni.
Miragiu ce alu meu sufletu în dorulu celu strabate

D'o patria, crediuse ca e realitate?
Marire, viétia, avere, putere, fericiri,
Totu ce are-n lume fermecu, totu ce are straluciri,

De le-am visatu vrodada, fú pentru-acésta fie
A'nchipuirii năstre! nu vream nimica mie:
Ea éra Eu, Eu dins'a pre oare o credeam
Cá inim'a acésta ce tóta i-o lasamu.
Dar' pentru ce vomu plange pre trist'a sa ursita?
Unu poporu are sórt'a pre care o merita.
Nu va se fia liberu cu pretulu d'a luptá?
Prefera tirani'a la libertatea sa?
Rusinea se'lu degrade, sclavi'a se'lu lovésca,
Strainulu se'lu flagele, si elu vrea se traiésca?
Ca-ci chinulu, umilinti'a, si lantiuri, suferire
La celu ce le încerca, se facu în fine fire!
E'ntieptiune óre vointi'a crudii sorti
S'o sfarami si se cauti cá se'nviedi pe morti.
Se móra ori ce poporu ce viéti'a n'o merita!
Ce lantiulu nu insulta! rob'i'a nu irita!
Una națiune care nimicu nu multumesce
Nimicu, nici libertatea, nici jugulu ce adrobesce.
O trista Romania tu nu scii se iubesci
Pe celu ce'ti face bine, tu nu scii se uredoci
Pe celu ce te ucide! Simtóma de cadere,
Simtóma de robie, simtóma de durere!
Vertigiu si ratacire nainte mergatori
Ai unei morti ce vine! Vai! Se traiésoci, se mori!

De vei se mori, termina c'o viétia rusinata
Pe care se intinde una móste îndelungata!
De vei se fi tu înse, de vei se vietuiesci,
Cu armele în mana tu viéti'a se gasesoci!
Ce lucru este inca acésta națiune
Ce nu are mandria, ce n'are ambitiune,

Ce n'are stralucire, nimicu înaltu maretiu,
Terindu a s'a ursita în hula si-n dispretiu?

Columna Romana, tu sentivela antica
A Romii de la Ister, în regi'a scytica!
Torintele barbare de calcu p'acestu hotaru
Si isi impartu poporulu astu robu ereditaru!
Tu dormi, si arm'a diace alaturi aruncata!
Ce faci tu ramasi'tia de viétia d'alta data
Cadiuta în sclavia cá prin fatalu blasphemu!
Dar' care totu traiesce, minune! fenomenu!
Poporu unadata tare, atatu tu te-ai schimbatu!
In tocmai cá poetulu la Tomes esilatu,
Tu ai perdutu puterea, marirea, energi'a.
Si vocea, ce avusese odata barbatiea,
Acuma se aude cá plansulu rugatoru
Alu sclavului ce geme sdrobotu de cradulu doru!
(Va urmá.)

Nr. 147—1867.

2-3

CONCURSU.

Comit. Asoc. conformu conclusului adusu în sediinti'a a III a ad. gen. tienuta la Clusiu în 28 Augustu c. n. a. c. p. XXVIII publica prin acésta concursu pentru dóue ajutórie de cate 25 fl. v. a. destinate pentru doi invetiacei de meseria cu terminulu pana 1 Novembris a. c.

Aspiratorii la aceste ajutórie pana la terminulu mai susu însemnatu, au de a-si subterne concursele loru provideute a) cu testimoni de botezu, b) cu testimoni demne de credinti'a despre purtarea loru, cum și despre diliginti'a și desteritatea dovedita în specialitatea de maiestria spre a carei invetiare s'a consacratu.

Din sediinti'a comit. Asoc. trans. romane tienuta la Sibiu în 18 Sept. 1867.

Nr. 147—1867.

2-3

CONCURSU.

Comit. Asoc. trans. romane, conformu conclusului adusu în sediinti'a III a adun. gen. tienuta la Clusiu în 28 Augustu a. c. p. XXVIII publica prin acésta concursu, pentru unu ajutoriu de 50 fl. v. a. destinate pentru unu sodalu de meseria, carele voiesce a se face maiestru. Terminulu concursului se defige pre 1 Novembris c. n. a. c.

Concurentii la acestu ajutoriu, pana la terminulu mai susu însemnatu, au de a-si asterne la subscrisulu comit. alu Asoc. petitiunile resp. concursele loru provideute cu urmatóarele documente: a) cartea de botezu, b) testimoni despre invetiarea resp. meserii, din care se cunósca invederatu, déca concurentele aru fi în stare a-si purta de sine meseri'a sa, prin urmare a se face maiestru, c) în urma adevérinti'a despre purtarea morala.

Din sediinti'a comit. Asoc. trans. romane tienuta la Sibiu în 18 Sept. 1867.

Nr. 147—1867.

2-3

CONCURSU.

Comit. Asoc. trans. romane conformu conclusului adusu în sediinti'a III a adun. gen. tienuta la Clusiu în 28 Augustu a. c. p. XXVIII publica prin acésta concursu pentru dóue premia de cate 25 fl. v. a. destinate pentru acei invetiatori comunali, cari pana la adun. gen. viitória a Asoc. voru dovedi, ca au prasitu mai multi oltoi.

Concurentii resp. au de a-si tramite pana la 1-a Aug. 1868 la comit. Asoc. concursele resp. despre prasirea oltoiloru, provideute cu documente demne de tóta credinti'a despre numerulu, felulu și calitatea oltoiloru prasiti, spre a se poté subterne viitórei adun. gen. conformu decisiunei mai susu amintite.

Din sediinti'a comit. Asoc. trans. romane tienuta la Sibiu în 18 Sept. 1867.

În Nr. 72 alu „Gazetei“ mai publicaramu și concursurile: pentru 2 stipendia, unulu de 100 fl. destinate pentru unu ascultatoriu de drepturi afara din patria la vreo universitate, ér' altulu de 80 fl. totu pentru ascultatoriu de drepturi în patria. Terminulu pana la 1-a Nov. 1867.

Alte 2 de cate 50 fl. pentru 2 studenti la scólele reale. Terminulu pana la 1-a Nov.

Alu 3-lea pentru 2 stipendia de cate 330 fl. pentru cei ce s'ar consacra studiulu agronomicu spre a poté fi invetiatori la preparandiele din Blasiu și Sibiu. Terminulu totu la 1-a Nov. Vedile si în Nr. 72. —

Cursurile la burfa în 8. Oct. 1867 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 96 cr. v.
Augsburg	—	—	122 „ 25 „

*) A Börtönügy, multja, elmélete, jelen állása, különös tekintettel Magyarországra. Írták Pulszky Agost és Tauffer Emil. Pályamű. Pest, 1867. Unu tomu, formatu 8° mare în 321 pagine. Pretiulu 1 fl. 80 cr.